
U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 marca 1994 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy
– Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 marca 1994 r. ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje tę ustawę bez poprawek.

MARSZAŁEK SENATU

(–)

Adam STRUZIŁ

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 marca 1994 r.

w sprawie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 marca 1994 r. ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) użytą w ustawie liczbę "15 000" zastępuje się liczbą "20 000";
- 2) w art. 11 w ust. 2 po wyrazach "W gminach" dodaje się wyrazy "do 20 000 mieszkańców";
- 3) w art. 32 dotychczasowa treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Zarząd gminy winien uwzględnić we wniosku, o którym mowa w ust. 1, kandydatów do terytorialnych komisji wyborczych zgłoszonych przez komitety wyborcze."

MARSZAŁEK SENATU

(-)

Adam STRUZIŁ

UZASADNIENIE

Senat na posiedzeniu w dniu 17 marca 1994 r. zdecydował o wprowadzeniu poprawek do ustawy z dnia 10 marca 1994 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin.

Uznano, iż wprowadzenie progu 20 000 mieszkańców powyżej, którego wybory przeprowadza się według systemu proporcjonalnego, rozszerzy możliwość zgłaszania i głosowania na indywidualnych kandydatów o dużym autorytecie w społecznościach lokalnych. Pozostawienie progu 15 000 spowoduje, iż taka możliwość sprowadzi się jedynie do małych gmin wiejskich, podczas gdy zdaniem Senatu również w gminach o większej liczbie mieszkańców powinno się dać szansę głosowania na osoby, nie zaś na listy partyjne. Tym samym zapewni się lepszą reprezentację poszczególnych wspólnot lokalnych.

Zmiana w art.11 zmierza do wyraźnego wskazania, iż norma zawarta w tym artykule odnosi się wyłącznie do gmin, w których wybory odbywają się według systemu większościowego. W dotychczasowym brzmieniu przepis ten pozostawiał wątpliwości interpretacyjne.

Ostatnia zmiana ma na celu włączenie przedstawicieli komitetów wyborczych w skład terytorialnych komisji wyborczych, m.in. na których spoczywa obowiązek przeprowadzenia wyborów.

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 marca 1994 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy
o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich**

Na podstawie art.15 ust.1 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich.

Jednocześnie upoważnia senatora Henryka Rota do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

(-)

Adam STRUZIŁ

U S T A W A

z dnia

o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, znajduje inspirację w oświadczeniu Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z dnia 17 lipca 1804 r., zgodnie z którym cały majątek po śmierci donatora "...stanie się publiczną własnością kraju i Narodu, w taki sposób, że pod Najwyższą Opiekę rządową dostanie się". Fundacja jest kontynuatorem Ustanowienia Narodowego Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, w tym aktów, do których należą: Ustanowienie familijne z 18 października 1816 r., Umowa Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z Henrykiem ks. Lubomirskim z dnia 25 grudnia 1823 r., umowy zawarte do września 1939 r.

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Tworzy się Fundację "Zakład Narodowy im. Ossolińskich", zwaną dalej "Zakładem".
2. Patronat i zwierzchni nadzór nad Zakładem sprawuje Prezes Rady Ministrów.
3. Formy i tryb nadzoru określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 2.

Zakład jest osobą prawną z siedzibą we Wrocławiu.

Art. 3.

Celami Zakładu są:

- 1) pogłębianie, rozwijanie i upowszechnianie kultury i nauki polskiej,
- 2) tworzenie bibliotek i pomnażanie ich zbiorów zwłaszcza w zakresie humanistyki polskiej i słowiańskiej,

- 3) utrzymywanie i pomnażanie dóbr kultury polskiej szczególnie w zakresie rękopisów, kartografii, zbiorów sztuki, numizmatyki,
- 4) prowadzenie działalności wydawniczej,
- 5) naukowe opracowywanie zbiorów,
- 6) wspieranie i prowadzenie prac naukowo-badawczych,
- 7) działalność stypendialna i promocyjna.

Art. 4.

Zakład może tworzyć jednostki organizacyjne w kraju i za granicą oraz sprawować nad nimi zarząd.

Art. 5.

1. Zakład używa pieczęci okrągłej, w której polu znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej, dookoła godła znajduje się napis "Zakład Narodowy Ossolińskich – Fundacja Wrocław".
2. Prawo używania znaku historycznego sygnetu przysługuje wyłącznie Zakładowi. Wzór sygnetu zawiera załącznik nr 1.

Rozdział 2. Organy Zakładu

Art. 6.

1. Organami Zakładu są:
 - 1) Rada Kuratorów,
 - 2) Dyrektor Naczelny.
2. Rada Kuratorów składa się z dziewięciu członków powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Rady Ministrów. W skład Rady Kuratorów wchodzi: Prezes Rady Ministrów, Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Kultury i Sztuki, Prezes Polskiej Akademii Nauk, Wojewody Wrocławskiego, Prezydenta Miasta Wrocławia, spadkobierców Józefa Maksymiliana Ossolińskiego oraz dwóch przedstawicieli Towarzystwa Przyjaciół Ossolineum.
3. Przewodniczącym Rady Kuratorów jest przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów.

4. Kadencja Rady Kuratorów trwa 4 lata.
5. Rada Kuratorów powołuje i odwołuje Dyrektora Naczelnego, a na jego wniosek zastępców Dyrektora.

Art. 7.

Zakres działania, organizację wewnętrzną oraz tryb powoływania Rady Kuratorów Zakładu reguluje statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów w drodze rozporządzenia.

Rozdział 3. Majątek Fundacji

Art. 8.

1. Na mocy niniejszej ustawy dotychczasowe składniki majątku fundacyjnego, który przekazany został Polskiej Akademii Nauk i innym podmiotom państwowym przy wykonywaniu przepisów dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji (Dz.U. Nr 25, poz. 172), przechodzą na Zakład bez obciążeń.
2. Prezes Rady Ministrów w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy określi w drodze rozporządzenia stan majątkowy Zakładu.
3. Składniki majątku Zakładu określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów przechodzą na rzecz Zakładu bez obciążeń w dniu wejścia w życie rozporządzenia.

Art. 9.

1. Do majątku Zakładu należą w szczególności:
 - 1) składniki majątkowe przekazane Zakładowi w drodze rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów,
 - 2) nabyte rzeczy ruchome i nieruchomości,
 - 3) przyjęte spadki, zapisy i darowizny,
 - 4) pieniądze i papiery wartościowe.
2. Zakład może otrzymywać dotacje według zasad określonych w odrębnych przepisach.
3. Zbywanie majątku Zakładu wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

Art. 10.

Zakład może prowadzić działalność gospodarczą, służącą realizacji jego celów, w sposób przewidziany w statucie.

Rozdział 4. Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 11.

W zakresie uregulowanym niniejszą ustawą do Zakładu nie stosuje się przepisów ustawy z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203).

Art. 12.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203) przewiduje notarialno-sądowo-administracyjną drogę zakładania fundacji. Nie uwzględniono w niej jednak konsekwencji unormowań dekretu z 24 kwietnia 1952 r. o zniesieniu fundacji, którym zlikwidowano także odbudowującą się we Wrocławiu, a pochodzącą z początku XIX w., fundację "Zakład Narodowy imienia Ossolińskich".

W następstwie zmian jałtańskich lwowska siedziba Ossolineum łącznie z jej substratem materialnym, zamiast pod rządami prawa polskiego, znalazła się pod działaniem ustawodawstwa radzieckiego. Wszelako wojenne i powojenne zdarzenia nie zdołały obalić dawnej osobowości, praw i obowiązków, zasłużonej Fundacji. Żyła ona wraz z państwowością polską w nowych warunkach. To dzięki niej, częściom jej księgozbiorów i rękopisom (przeniesionym ze Lwowa w latach 1946–1947) udział Wrocławia w odbudowie nauki i kultury polskiej po II wojnie światowej był duży. Wiedzą o tym dobrze m.in. całe pokolenia studentów uniwersyteckich Wrocławia, które uczyły się w odnowionym domu Ossolineum przy ul. Szewskiej.

Historyczny dorobek Fundacji nie znalazł dobrej obrony w unormowaniach wspomnianego dekretu z 1952 r. Przejęła ją (według uchwał z 1953 r.) powołana w 1952 r. Polska Akademia Nauk. Do dziś sprawuje ona zarząd nad fundacyjną biblioteką i wydawnictwem.

Nie przyniósł też korzystnych zmian późniejszy dekret z 31 grudnia 1956 r. o uzupełnieniu przepisów o zniesieniu fundacji (Dz.U. z 1957 r., Nr 1, poz. 3), w którym ustalono, że przepisów owych nie stosuje się również do fundacji mających majątek w całości lub w części za granicą – a więc również, jak można wnioskować, do Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Okazuje się, że tego "uzupełnienia" (w istocie zmiany) nie wykonano.

W świetle podanych zwięźle zdarzeń i ocen trzeba też wspomnieć o moralnej krzywdzie, jaka dotknęła Ossolineum. Trzeba to bezwzględnie naprawić, tak dla poszanowania dobrej tradycji, jak też dla zagwarantowania prawidłowego funkcjonowania i rozwoju Zakładu im. Ossolińskich. Nie da się tego zdziałać w oparciu o obowiązującą ustawę fundacyjną z 1984 r.

Najlepszą więc drogą (choć z opóźnieniami) do normatywnego naprawienia wcześniejszych, niekorzystnych faktów i regulacji może stać się jedynie uchwalenie oddzielnej ustawy o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich.

Nowa ustawa dałaby bowiem formalną podstawę do odrodzenia fundacji, odzyskania jej zbiorów bibliotecznych i dóbr kultury, składników majątkowych i stworzenia warunków do dalszego rozwoju.

Narodowy charakter Ossolineum uzewnętrznił w nazwie, znane, wyjątkowe zasługi, podkreślane nieustannie w wypowiedziach i publikacjach uczonych polskich i zagranicznych, opiniach polityków i parlamentarzystów, dobitnie świadczą o znaczącym miejscu Ossolineum w dziejach kultury i nauki polskiej. Porównanie z pozycją Uniwersytetu Jagiellońskiego wydaje się tu zasadne.

Ustawa o Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich w preambule zdecydowanie podkreśla, że Zakład jest kontynuatorem Ustanowienia Narodowego Józefa Maksymiliana Ossolińskiego. Wraz z majątkiem stanowi osobę prawną pod nazwą określoną w art. 1 ustawy. W całej swojej działalności, zgodnie z celami wyrażonymi w art. 3, Zakład znajduje inspirację w pamiętnych postanowieniach Założyciela – Józefa Maksymiliana Ossolińskiego.

Według art. 2 siedzibą Zakładu jest Wrocław. Nie byłoby chyba lepszej siedziby niż to właśnie miasto, gdzie bogata historia poprzez minione wieki łączy sąsiadujące ze sobą kultury. Właśnie tutaj, umocnione legislacyjnie przez inicjowaną ustawę, Ossolineum może i powinno, na drodze do europejskiego domu, jeszcze prężniej niż dotychczas, budować trwałe podstawy współpracy z odpowiednimi instytucjami sąsiednich krajów.

Przyszła działalność Zakładu przebiegać powinna w różnych kierunkach i zakresach, nie tylko w skali lokalnej, ale i regionalnej oraz międzynarodowej. Tej ważnej materii dotyczy w szczególności przepis art. 4 ustawy. Zgodnie z umowami międzynarodowymi Zakład może zakładać swoje jednostki organizacyjne w kraju i za granicą oraz sprawować nad nimi pieczę. Potrzeba tych placówek jest odczuwalna także za granicą np. we Lwowie czy w Londynie. Wszystkim kierunkom i zakresom prac Zakładu mają też służyć, objęte pozostałymi przepisami projektu, istotne jego elementy – ustrój, majątek, gospodarka.

Wszakże jedno wymaganie zawsze będzie wysokie. Gdy wskrzeszony przez Sejm i Senat, Zakład mający istotne cechy fundacji, zacznie już działać przez swoje organy, w jego podstawowych przedsięwzięciach, krajowych i zagranicznych, nie może zabraknąć żywego udziału miasta Wrocławia, twórczych wkładów jego środowisk naukowych, kulturalnych i innych.